

Не ведись за текстом: Ден Браун. Втрачений символ

За виданням „Клубу сімейного дозвілля“, Харків, 2010

I. Недоліки оригіналу.

З прикрістю мусимо відзначити, що оцей роман Брауна містить такі логічні ляпи яких Автор собі не дозволяв у своєму найпершому романі „Код Да Вічі“.

Нижче наводимо перший приклад (**Розділ 70, стор. 325–326**):

Читач переконується, що український переклад відповідає англійському оригіналу. Мусимо прийти до висновку, що перекладач не вник у сутність описаної процедури і повторив помилковий англійський текст. А цей англійський оригінальний текст виказує повну зневагу до вдумливого читача. Нумо розберімося. Ось цитати з роману оригіналом:

„Langdon picked up the pencil and carefully transcribed Dürer’s numbered magic square onto the slip of PAPER, directly beside the lettered square...”

Carefully, he SUPERIMPOSED the magic square over the pyramid’s grid of letters and assigned each letter a number. Then he created a new grid, placing the Masonic cipher’s letters in the new order as defined by the sequence in Dürer’s magic square.“

Ось відповідні цитата з українського видання:

„Ленгтон взяв олівець і ретельно переписав на ПАПІР Дюрерів магічний цифровий квадрат, поряд із квадратом із літерами...”

16	3	2	13	S	O	E	U
5	10	11	8	A	T	U	N
9	6	7	12	C	S	A	S
4	15	14	1	V	U	N	J

Він ретельно НАКЛАВ магічний квадрат на сітку з літерами і кожен літеру позначив цифрою. Потім створив нову сітку, розташувавши позначені цифрами масонські літери в новому порядку – у тій самій послідовності, як і в магічному квадраті Дюрера.“

J E O V
A S A N
C T U S
U N U S

Перше непорозуміння. Як можна НАКЛАСТИ шмат НЕПРОЗОРОГО ПАПЕРУ, на якому зображений магічний квадрат з цифрами на квадрат з літерами на так, щоби бачити цифри, які опинилися під літерами і підписати кожен літеру відповідною цифрою? Хіба що подумки. Оцього „ПОДУМКИ“ в тексті бракує. Непорозуміння друге, більш серйозне. Коли на новій сітці розташувати позначені цифрами літери „У ТІЙ САМІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ, ЯК І В МАГІЧНОМУ КВАДРАТІ“ то... нічого НОВОГО не вийде! Одержимо старий квадрат з літерами. Щоб отримати щось нове, потрібно розкласти літери у ВПОРЯДКОВАНІЙ ЗРОСТАЮЧІЙ послідовності:

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16

Слова Автора – „в новому порядку – у тій самій послідовності, як і в магічному квадраті Дюрера“ містять очевидну суперечність і роблять з читача дурня.

Наступний приклад того ж характеру (Розділ 106 стор. 464):

„Ці шістьдесят чотири символи треба попереставляти і розташувати в іншому порядку, визначивши їхню послідовність відповідно до магічного квадрата Франкліна“ (оригінал: „визначивши їхню послідовність числами з магічного квадрату“):

„These sixty-four symbols needed to be reorganized and arranged in a different order, their sequence defined by the numbers in Franklin’s magic square.“

Тут знову бракує вказівки, що нова послідовність будується від 1 до 64 зліва направо і згори вниз у зростаючому порядку:

52	61	4	13	20	29	36	45
14	3	62	51	46	35	30	19
53	60	5	12	21	28	37	44
11	6	59	54	43	38	27	22
55	58	7	10	23	26	39	42
9	8	57	56	41	40	25	24
50	63	2	15	18	31	34	47
16	1	64	49	48	33	32	17

Цього вимагає логіка продовження тексту в **Розділі 114 на стор. 500–501:**

„Ленгдон... записав кілька пригаданих символів і розташував їх так, як і в магічному квадраті Франкліна“ Тут вже лукавить перекладач, збиваючи з пуття читача, бо в магічному квадраті символів немає, є тільки самі цифри. В оригіналі трохи ліпше: „поміщаючи кожен в місце, яке вказувалося магічним квадратом Франкліна“, (Langdon... wrote down the few symbols he could remember, placing each one in the location indicated by Franklin’s magic square), хоча і ця фраза хибна; точніше було-б сказати – в місце, яке відповідало порядковому номеру цього символу, присвоєному йому згідно з квадратом Франкліна .

Читач переконається в справедливості наших зауважень, вписавши два квадрати – один впорядкований, а поруч – (переінакшений „reorganized“ – Розділ 115, стор. 503) квадрат символів піраміди:

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	2	63	64

II. Поруч з авторськими ляпами перекладач додав і від себе декілька спотворень тексту.

На сторінці 521 читаємо: „Він уявляв собі, що станеться, якщо лідерів Росії чи ісламського світу побачать на відео, де вони... даватимуть страшні клятви,... лягатимуть у символічні домовини і питимуть вино з людських черепів [йдеться про масонські ритуали]“. Насправді переклад мав-би дотримуватися умовного способу: „... що стало-б ся, коли-б...“, як воно є в оригіналі:

He could imagine what would happen if the prominent leaders of Russia or the Islamic world were seen...

На сторінці 365: „Стосовно ж того, що саме наштовхнуло мене на думку перевірити сумку професора на рентгенівському обладнанні...“. Переклад дурить читача. Насправді, рентгенівська знімка торби зостала зроблена, в тоці звичайної процедури, на пункті пропуску, при відвідинах гостьового центру Капітолію Ленгтоном, ще на початках роману (розділ 6, стор. 40); директор Сато *не робила знімки*, вона *тільки згодом* зробила запит до служби охорони Капітолію щодо цієї рентгенівської знімки: „As for how I knew to **check** the X-ray of Langdon’s bag... I **requested** the X-ray of his bag.“

На сторінці 390: „порядок вибудовувався з езотеричних істин давнього минулого“, тоді як в оригіналі – „порядок ґрунтувався на езотеричних істинах...“:

...the order was built on esoteric truths of the ancient past.

На сторінках 561, 563: „Відредагований файл... залишався загадкою...“; „Ось вам той загадковий відредагований документ... Я роздобув повний текст“. В англomовному тексті „The redacted file on the CIA director’s partition remained a mystery“; „Voilà, the mysterious redacted document you were so concerned about. I accessed the complete text.“ Непорозуміння полягає и тим, що англійське „redacted“ може означати „урізаний, порізаний, скорочений“. Український-же читач „відредагований“ сприймає, як „підготовлений для читання, зрозумілий, логічний“ – себто щось зовсім протилежного. До речі, як-би перекладач ужив слова „редагований“, він би став ближче до оригіналу, бо „редагований“ несе легкий відтінок значення „спотворений“ або „урізаний“.

Сторінка 568: Термін „Квадрат каменярів“, який стосується першого символу на малюнку

і англійською зветься „Square“, в українській мові має назву „Косинець“ або (краще) „Кутник“:

Сторінка 573: „Ленгтон ніколи не бачив Капітолій у такій перспективі – наче той витав у повітрі на висоті 555 футів над великим єгипетським обеліском Америки.“ Чи притомний читач в стані уявити собі Капітолій, який витає у повітрі над монументом Вашингтона?! Ось англomовний оригінал:

„Langdon had never seen the Capitol from this perspective — hovering 555 feet in the air atop America’s great Egyptian obelisk.“

Англійське „atop“, окрім звичайного значення „над“, на яке спокусився перекладач, ще має прислівникове значення „з вершини“. Отож не Капітолій ширяв над монументом Вашингтона, а тільки Ленгтон оглядав оцей Капітолій з перспективи чубка оцього самого монументу!

Далі там-же: „Мимоволі піднявшись на сотні футів угору...“. Тут правильніше було-б перекласти „Не-свідомо виїхавши...“ [„Having ascended unknowingly hundreds of feet into the air“], оскільки „мимоволі“ означає неплановану, але спостережувану дію, а тим часом Ленгтон НЕ ЗДОГАДУВАВСЯ, що він виїжджає догори.

Ще є поліграфічні блуди: засту[па]є (стор. 547); Свята[я] Святих (стор. 593).

III. Окремо подаємо перелік мовних помилок.

Весь перелік внесений до „[Відкритого словника виправлень суржику](#)“ в Павутинні.

Проект присвячений виконанню одного з найважливіших лінгвістичних завдань – очищенню літературної мови від ненормативних конструкцій. Словник є відкритим, тобто дає можливість зареєстрованим користувачам порталу вносити помилкові форми з контекстом, правильний варіант відповіді та визначати категорію помилки. Словник відображає особисту думку дописувачів, яка може не збігатися з нормами української мови.

Пошук: Фільтр за абеткою: Фільтр за категорією

<u>Слово</u>	<u>Фраза</u>	Правильно	Сторінка	Коментар
<u>==</u>	рідина розподілялася по внутрішнім органам	рідина розподілялася по внутрішніх органах	стор. 492	
<u>вибритий</u>	тіло Пітера було вибрите	тіло Пітера було по(ви)голене	стор. 472	
<u>вигравіруваний</u>		вигравіюваний, виритований	стор. 282, 297	гляди словник ред. А. Кримського
<u>висказувати</u>	висказати всю правду	висловити	стор. 533	
<u>віджиматися</u>	він зупинився і незчисленну кількість разів віджався і присів	незчисленну кількість разів повитискався і поприсідав	стор. 353	
<u>вірьовка</u>		мотузка	стор. 13	
<u>вручну</u>	фоліант, віддрукований вручну	надрукований р`учно	стор. 553	московізм: „вручну“
<u>дивитися</u>	за цими дверима було те, що вони... мали подивитися	НА що вони мали подивитися	стор. 590	
<u>жаровня</u>		жар`івниця	стор. 539	
<u>жилий</u>	в цій будівлі є щось на кшталт жилих кімнат	мешкальних (житлових) кімнат	стор. 401	
<u>запитувати</u>	я запитала рентгенівський знімок його сумки	я в`имогла (заправила, зробила запит щодо) рентгенівську знімку його сумки	стор. 365	
<u>збиратися</u>	він і не збирався відповідати	він не брався (не вибирався, не мав наміру) відповідати	стор.224	
<u>каструля</u>		ро[е]ндель, ринка, саганок, банячок	стор. 258	
<u>клинок</u>		чингал, кинджал	стор. 319	
<u>лице</u>	ми давно з тобою не бачилися лицем до лица	н`а-віч (віч-на-віч, око в око, око-на-око, віч-у-віч,)	стор. 296	
<u>лінк</u>	їхній пошук видав один конкретний лінк	одну визначену сув'язь (пов'язь, пов'язання, віднесення, получения)	стор. 132	
<u>лоск</u>	він випромінював витончений інтелект і лоск	інтелект і огладу (вигладу, п`олір)	стор. 124	гляди словник ред. А. Кримського
<u>місцезнаходження</u>	піраміда розкрила мені його місцезнаходження	піраміда розкрила переді мною місце його перебування	стор. 473	московізм: местонахождение
<u>напрасований</u>	бізнесмен у бездоганно	у бездоганно випра-	стор.17	

<u>Слово</u>	<u>Фраза</u>	Правильно	Сторінка	Коментар
	напрасованому костюмі	суваному вбранні		
<u>напрямок</u>	рухатися у конкретному напрямку	рухатися в конкретному напрямі	стор. 77	
<u>нормально</u>	Все нормально. Я з тобою	Все добре	стор. 550	
<u>обрадувати</u>	мені хочеться обрадувати містера...	у(в)радувати, втішити	стор. 32	гляди словник ред. А. Кримського
<u>олтар</u>		вівтар	стор. 507, 508, 584	
<u>особняк</u>	потім в особняку запала тиша	потім в дом`ині (господі) запала тиша	стор. 475	
<u>покоїтися</u>	стримані манери покоїлися на міцному підґрунті сімейного спадку	манери спиралися (опиралися) на міцне підґрунтя	стор. 28	
<u>портал</u>		ворота	стор. 11	
<u>присосок</u>	кальмар з причепленою масою гострих присосків	гострих присис`алець	стор.197	гляди словник ред. А. Кримського
<u>прямо</u>	прямо перед нашими очима	просто	стор. 584	
<u>радуватися</u>	вона не знала, чи радуватися їй тому,...	чи радіти їй з того,...	стор. 472	
<u>речник</u>	наша речниця... не зможе виголосити промову	наша промовця	стор. 30	промовець=оратор; речник – це не оратор
<u>роздруківка</u>	...роздруківки веб-сторінок	видруки веб-сторінок	стор. 498	
<u>сосок</u>	вирячився на неї очима-сосками	очима-пипками	стор. 442	гляди словник ред. Грінченка
<u>узнавати</u>	незабаром узнаєш	небавом дізнаєшся	стор. 548	
<u>уносити</u>	Кетрін та Роберт уносили піраміду в безпечне місце	відносили (односили) піраміду в безпечне місце	стор. 295	московізм: „уносить“
<u>царь</u>	легендарний царь маг Соломон	цар	стор. 351	перекладач мислить московською?!
<u>шайка</u>	...походить від назви шайки жорстоких найманців	ватаги, зграї, джурґи	стор. 20	гляди Павло Штепа, Словник чужослів
<u>шар</u>	після першого спалаху несподівано з'явилося вражаюче видовище: жовтогарячий вогняний шар	жовтогаряча вогняна куля	стор. 269	нелегальний (несловниковий) московізм
<u>шльопати</u>	Малах зашльопав голими ступнями	зачалапав босими ступнями	стор. 331	
<u>являти</u>	являти собою	становити, бути	стор. 14, 36, 112, 167, 571	

Зробіть свій внесок у боротьбу з суржиком, [додайте слово!](#)